GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE IN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNŢIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 31. Mercurĭ, 11 (23) Februariu. 1887.

Braşovŭ, 10 Februariu 1887.

Fierbe şi clocotesce în sînulŭ diplomaţiei europene.

Orĭ şi care sémte, că cineva pregătesce ceva, dér nimenĭ nu scie din care parte are se sară mai întâiu iepurele.

Despre cestiunea bulgară abia se mai face amintire. Ceea ce preocupă aḍi aşa de multŭ spiritele este viitorulŭ rĕsboiu dintre Germania şi Francia şi eventuala ciocnire între Austro-Ungaria şi Rusia.

După cérta celorŭ micĭ din peninsula balcanică, a urmatŭ acum cérta între cei marĭ şi Dumnedeu scie ce sfîrşitŭ va mai avé.

Atenţiunea guvernului germanŭ a fostŭ absorbită până acum de alegerile pentru Reichstag.

Mareşalulŭ Moltke a ḍisŭ că, décă alegerile vorŭ avé unŭ resultatŭ favorabilŭ guvernului şi se va primi septenatulŭ, atuncĭ periculŭ unuĭ rĕsboiu va fi înlăturatŭ. Inse în preséra alegerilorŭ, carĭ s'au făcutŭ erĭ, unulŭ din ḍiarele inspirate a aflatŭ de lipsă a corege aserţiunea luĭ Moltke, ḍicêndŭ, că dela 14 Ianuariu, când a vorbitŭ dênsulŭ, s'a schimbatŭ situaţiunea, aşa că acum nu mai este aşa de sigurŭ, că primirea septenatului va asigura susţinerea păcii.

Iese dér la lumină, că asigurările despre influinţa ce o va avé primirea septenatului asupra susţinerii păcii, au fostŭ numai o manevră electorală bismarckiană.

Resultatulŭ alegerilorŭ din Germania nu ne este încă cunoscutŭ. Până aḍi-diminéţă erau cunoscute 71 alegerĭ, între carĭ 22 de balotage. Maioritatea dintre cei în adevĕrŭ aleşi este oposiţională şi bate la ochĭ, că tóte alegerile din Alsaţia sĕvêrşite în ḍiua de erĭ au eşitŭ în defavorulŭ guvernului germanŭ, eşindŭ din urnă totŭ bărbaţĭ din partida protestului.

Guvernatorulŭ Alsaţiei-Lotaringiei a conjuratŭ în manifestulŭ sĕu electoralŭ pe alegĕtorii din provincia „să-sculte numai de sfatulŭ, ce li'lŭ dă consciinţa, mintea, iubirea de patriă, de familiă şi de proprietate".

Ei bine, Alsaţianii au făcutŭ cum le-a ḍisŭ guvernatorulŭ şi au alesŭ erĭ totŭ numai protestatorĭ şi inimicĭ ai septenatului.

Nicĭ administraţia cea multŭ lăudată prusiană, nicĭ asprimea şi energia regimului n'au fostŭ în stare în timpŭ de 15 anĭ se îmblânḍéscă spiritele Alsaţianilorŭ. Ei rĕspundŭ astăḍi la ameninţarea guvernatorului că, décă nu vorŭ alege deputaţĭ liniştiţĭ şi pacinicĭ, carĭ sé recunóscă fără reservă pacea dela 1871, vorŭ fi responsabilĭ de neliniştea continuă, de păgubirea comerciului şi de periclitarea păcii, dându-şi votulŭ totŭ pentru protestatorĭ şi contrarĭ ai septenatului.

E posibilŭ încă ca resultatulŭ finalŭ alŭ alegerilorŭ sĕ aducă la ivélă o maioritate, deşi mică, guvernamentală. Orĭ cum ar fi însĕ desastrulŭ, ce l'a suferitŭ politica luĭ Bismarck în provinciile cucerite, este şi rĕmâne celŭ mai sêmţitorŭ şi mai gravŭ pentru elŭ. Elŭ ne dovedesce, că cu forţa nu se potŭ câştiga simpatiele unuĭ poporŭ şi că Francia cu libertatea ei esercită şi astăḍi o putere de atracţiune covêrşitóre asupra Alsaţianilorŭ.

Fructulŭ acelei politice, care la 1871 a voitŭ cu orĭce preţŭ sĕ umiléscă şi sĕ sdrobéscă Francia învinsă, începe a se cóce. Este mĕrulŭ de céartă dintre cele două naţiunĭ marĭ apusene.

Resultatulŭ alegerilorŭ din Alsaţia de sigurŭ nu va contribuì a stêmpĕra încordarea şi amărăciunea, ce, din nenorocire pentru civilisaţiunea veacului în care trăimŭ, se manifestă totŭ mai tare şi mai periculosŭ între Francesĭ şi Germanĭ.

In asemenĭ împrejurărĭ trebue sĕ credemŭ foilorŭ germane, carĭ ḍicŭ, că nicĭ primirea septenatului nu mai póte aḍi asigura susţinerea păcii.

Cancelarulŭ germanŭ a credutŭ, că cu mâna sa de ferŭ va înfrânge oposiţiunea din imperiu, dér n'a fostŭ în stare sĕ sdrobéscă nicĭ oposiţiunea din Alsaţia-Lotaringia. Berlinulŭ, capitala imperiului însuşi a alesŭ în cerculŭ întâiŭ, alŭ patrulea şi alŭ şéselea contrarĭ ai septenatului.

Este de lipsă o mai mare dovadă, că poporulŭ germanŭ e setosŭ de libertate şi că nicĭ chiar ameninţările cu periculŭ din afară nu-lŭ lasă sĕ uite de drepturile sale, ce suntŭ aprópe sĕ cadă cu totulŭ pradă reacţiunei?

Desbaterea bugetului cultelorŭ şi instrucţiunei.

Albert *Kovacs* ḍice, că politica de instrucţiune a ministrului se caracteriséză prin lipsa de planŭ. Cestiunea instrucţiunei limbilorŭ în şcólele medii e încă neresolvată. Ministrulŭ nu s'a ocupatŭ de sigurŭ nicĭodată cu ea. (Trefort.: Mai nainte decâtŭ d. deputatŭ!) Se póte, căcĭ ministrulŭ e mai bĕtrânŭ. Ministrulŭ instrucţiunei a dispensatŭ dela învĕţarea limbei grecescĭ atâtŭ de mulţĭ elevĭ de gimnasiu, încâtŭ se pare că şi d-sa ca studentŭ a fostŭ dispensatŭ. (Trefort: Am învĕţatŭ chiar de două orĭ grecesce, şi totŭ nu sciu! Ilaritate.) Aḍi se instruesce sub numele „geografiă" tóte lucrurile posibile. Ministrulŭ se consultă numai cu cei carĭ îĭ admiră ideile. Ministrulŭ începe de tóte, dér nu termină nimicŭ. Infiinţéză internate, când în Europa vestică s'au desfiinţatŭ. Tótă politica de instrucţiune se caracteriséză prin nesiguranţă, esperimentărĭ şi promisiunĭ neîmplinite. Ministrulŭ are unŭ temperamentŭ neliniştitŭ, scapără scânteĭ cu cremenea, dér nu luminéză. Bugetulŭ instrucţiunei a fostŭ totdeuna celŭ mai nerealŭ. Totdeuna întêlnimŭ cu multŭ mai marĭ cheltuielĭ decâtŭ cele preliminate. Comisiunea financiară nu esamineză nimicŭ, numai voteză. Cu o astfelŭ de comisiune nu e mirare, décă ţera ajunge la marginea falimentului. Respinge bugetulŭ. (Aprobărĭ în stânga.)

Ministrulŭ *Trefort*: D-lŭ deputatŭ a vorbitŭ între altele de limba grecă, dér ceea ce a ḍisŭ nu e adevĕratŭ. D-lŭ deputatŭ a învĕţatŭ grecesce şi póte că o şi scie, dér cu poeţii, de sigurŭ, nu s'a ocupatŭ multŭ şi despre sculptura grecă n'are nicĭ o ideă. (Ilaritate.) A studiatŭ pe sofiştĭ şi dela ei a învĕţatŭ sĕ-şĭ întortocheze cu rĕutate lucrurile. (Mişcare şi larmă'n stânga.) Eu am luptatŭ pentru limba grecă în comisiunĭ şi m'am rugatŭ sĕ mi-se ia dreptulŭ d'a dispensa pe cineva de limba grecă. Bola esistă însĕ şi acum, sunt continuu grămăditŭ cu cererĭ şi nicĭodată n'am făcut'o bucurosŭ. Ce privesce bugetulŭ, e posibilŭ sĕ trecŭ peste elŭ, dér nu cu multŭ. Câtŭ pentru temperamentulŭ meu, eu sunt mulţămitŭ cu elŭ. (Viă ilaritate.) Şi aceea că sunt de 15 anĭ ministru, e o urmare a temperamentului meu. (Ilaritate.) Cu privire la instituţiunea internatelorŭ, ele esistă în Franţa ca şi'n Anglia. Sĕ vĕ istorisescŭ unŭ casŭ, petrecutŭ la o preparandiă de învĕţătorĭ, dér nu numescŭ loculŭ, ca sĕ nu tornŭ uleiu pe focŭ. Acolo nu e internatŭ. Preparandia o cerceteză omenĭ tinerĭ, se póte ḍice copii de familii cum se cade, der săraceĭ. Ne fiindŭ internatŭ, cei mai mulţĭ locuescŭ în casele cele mai rele, la ómenĭ sĕracĭ, orĭ la micĭ industriaşĭ. Şi care a fostŭ urmarea? Că elevii preparandiei jucau rolulŭ principalŭ în carnevalŭ orĭ la tăiatulŭ porcilorŭ şi primăvéra, când mergeau prin cătune, făceau şi altceva. (Viă ilaritate.)

După ce Kovacs respinge învinuirea, că ar întortochia lucrurile, ceea ce ministrulŭ nu i-a doveditŭ, şi după ce ministrulŭ Trefort, între sgomote şi larmă din partea stângei, susţine că nu e nimicŭ adevĕratŭ din cele ḍise de Kovacs, mai vorbì raportorulŭ Orszag pentru bugetŭ.

Franz *Komlossy*: Constatŭ, că de când sunt deputatŭ... (O voce în stânga: Nu veĭ mai fi multŭ timpŭ! Ilaritate). Câtŭ timpŭ sunt, voiu arĕta cine sunt, mai bine decâtŭ d. deputatŭ. (Mişcare în stânga). De când sunt deputatŭ, m'am convinsŭ, că de regulă am avutŭ dreptate cu afirmările mele, ér nu d. ministru, care nicĭodată nu 'şĭ-a ţinutŭ promisiunile. Diurna de călĕtoriă a inspectorilorŭ scolarĭ n'a mărit'o, Pojunului nu i-a datŭ universitate, învĕţătorilorŭ nu le-a îmbunătăţitŭ lefile, deşi le promite acésta de 15 anĭ. Celŭ puţinŭ sĕ le asigure minimulŭ egalŭ de 300 fl. şi sĕ se gândéscă şi la cvincvenalii şi la pensiunile învĕţătorilorŭ. Când s'au votatŭ pensiunile miniştrilorŭ, ministru-preşedinte a ḍisŭ, că aceste pensiunĭ nu vorŭ înrei finanţele statului Dér lefile şi diurnele învĕţătorilorŭ carĭ călĕtorescŭ la şedinţele adunărilorŭ învĕţătorescĭ vorŭ ruina finanţele? Clerului de josŭ, ca sĕ-lŭ câştige la alegerĭ pentru guvernŭ ministrulŭ le-a promisŭ regularea congruiei, dér nu 'şĭ-a împlinitŭ promisiunea, căcĭ nu i-a lucru în seriosŭ. Spre a provedé pe câţiva fidelĭ cu posturĭ, i-a trimisŭ în ţéră ca comisarĭ, spre a conscrie veniturile preoţilorŭ. In modulŭ acesta se póte amâna lucrulŭ 10 anĭ. Ministrulŭ a zădărnicitŭ bunele intenţiunĭ ale clerului înaltŭ în acéstă afacere. Ministrulŭ ḍice, că preoţii nu facŭ nimicŭ gratis şi ceea ce înainte de elŭ s'a şi făcutŭ gratis — la numirĭ. (Mare larmă şi mişcare în drépta. Strigăte: La ordine! Ministrulŭ Trefort se ridică şi contraḍice. Preşedintele sună. Strigăte: S'auḍimŭ pe preşedintele!)

Preşedintele: Rogŭ pe d. deputatŭ sĕ'şĭ esplice cuvintele. (S'auḍimŭ! S'auḍimŭ!)

Franz *Komlossy*: Cuvintele mele le esplică aşa.... (Mare şi îndelungă larmă în drépta. Strigăte: La ordine! La ordine! Preşedintele sună.) De altmintrelea cuvintele mele nu trebuescŭ sĕ fiă mai ânteiu esplicate, s'a putută ceti în ḍiare, că la singuraticele numirĭ se cere dela reflectanţĭ totŭ felulŭ de servicii politice. (Mare şi îndelungă larmă: Strigăte în drépta: La ordine! La ordine!)

Preşedintele: Faţă cu o suspiţiune, care merge aşa departe o astfelŭ, de esplicare nu e suficientă. (Aprobărĭ furtunóse în drépta. Strigăte: La ordine! La ordine!) Facŭ atentŭ pe d. deputatŭ ca, când suspiţionéză ceva, sĕ'şĭ esplice cuvintele, séu mai bine sĕ nu ḍică aşa ceva. (Vii aprobărĭ în drépta. Strigăte: Sĕ înceteze!)

Franz *Komlossy*: Nu încetezŭ! (Mare larmă. Preşedintele sună. Strigăte în stânga: Tăcere! Asta'i libertatea cuvêntului? Strigăte în drépta: Sĕ înceteze! Sĕ înceteze!)

Preşedintele: Rogŭ pe vorbitorŭ sĕ înceteze. (Strigăte'n drépta: Nu-lŭ mai ascultămŭ! Sĕ tacă! Preşedintele sună.) Facŭ din nou atentŭ pe d. deputatŭ sĕ nu mai facă astfelŭ de espectorărĭ. (Vii aprobărĭ în drépta. Strigăte'n drépta: Sĕ céră ertare orĭ sĕ mérgă afară! Strigăte'n stânga: Singurŭ preşedintele are dreptulŭ sĕ dispună: Strigăte: La locurĭ! căcĭ deputaţii eşiseră din băncĭ.) Am provocatŭ pe d. deputatŭ sĕ'şĭ esplice cuvintele, căcĭ prima sa espectorare a fostŭ ofensătóre, esplicarea ce a dat'o n'a fostŭ suficientă. (Strigărĭ în drépta: Nu, n'a fostŭ suficientă! S'auḍimŭ pe d. preşedinte!) Acésta dovedesce, că d. deputatŭ nu cunósce ponderositatea cuvintelorŭ sale. (Vii aprobărĭ şi ilaritate'n drépta), căcĭ esplicarea nu stă în nicĭ unŭ raportŭ cu ceea ce a ḍisŭ mai nainte. (Vii aprobărĭ în drepta. Larmă mare. Strigărĭ în drepta: Nu vremŭ sĕ-lŭ ascultămŭ! Ne ducemŭ afară!)

Gabriel *Ugron*: Onorată cameră! (Strigărĭ în drépta: N'are dreptŭ sĕ vorbéscă! Larmă îndelungată.)

Geza *Polonyi*: Rogŭ sĕ se respecte dreptulŭ deputaţilorŭ! Fiecare are dreptulŭ sĕ vorbéscă! (Strigărĭ în drépta: Sĕ se suspende şedinţa! Larmă mare.)

Emil *Szemnecz*: Dorescŭ în cestiune de regulamentŭ. (Preşedintele sună. Larmă mare.)

Preşedintele: D-lŭ deputatŭ n'are dreptulŭ sĕ vorbéscă. (Larmă mare). Rogŭ pe onorata cameră pentru linişte, altfelŭ aşŭ fi nevoitŭ sĕ suspendŭ şedinţa. (Aprobărĭ generale.) Rogŭ s'ascultaţĭ pe vorbitorŭ. Nimenea n'are dreptulŭ sĕ-lŭ impedece a vorbi.

Franz *Komlossy* îşĭ încheiă vorbirea cu declaraţiunea, că-şĭ reservă sĕ mai facă observărĭ la singuraticele posturĭ. Respinge bugetulŭ.

Ministrulŭ *Tisza* ḍice că în bugetŭ e pusă o însemnată sumă pentru pensiunile învĕţătorilorŭ. Cestiunea congruei nu s'a luatŭ dela ordinea ḍilei, ci s'a amânatŭ fiindŭ diverginţă de opiniunĭ. De o parte s'a cerutŭ sĕ se stabiléscă lefurile pe calea fasiunilorŭ unilaterale, ér ministrulŭ de culte în înţelegere cu ministrulŭ preşedinte ca ministru de interne a ḍisŭ, că acésta nu duce la ţintă;

e necesară fasiunea și cooperarea autorităţii ordinare, decă vremŭ sĕ stabilimŭ lefurile pe base positive. Când cineva ḑice că are cunoscinţă sigură și susţine contrarulŭ dela ceea ce in realitate s'a întêmplatŭ; când unulŭ vrea sĕ ușureze sortea învĕţătorilorŭ respingendŭ bugetulŭ, atunci nu mĕ potŭ ocupa mai departe cu elŭ. (Vii aprobări in drepta. Mișcare'n stânga.)

Urméză discursulŭ deputatului *Mocsary*, pe care l'amŭ publicatŭ. (Va urma.)

Din afară.

Crisa ministerială în Italia, care a duratŭ 11 ḑile, s'a terminatŭ. Regele a însărcinatŭ pe Depretis cu formarea noului cabinetŭ. Portofoliulŭ de esterne l'a primitŭ érăși contele Robilant. Se asigură că rĕmânerea acestuia în cabinetŭ stă în strînsă legătură cu situaţiunea politică din afară. Ḑiarulŭ „Opinione“ a vorbitŭ chiar de unŭ tractatŭ de alianţa, ce s'ar fi încheiatŭ mai de multŭ între Italia, Germania și Austria, și care va espira în curêndŭ. Contele Robilant sĕ fiă omulŭ, dela a căruia dibăciă se aștéptă dobêndirea unui mai bunŭ resultatŭ pentru Italia cu ocasiunea reînoirei tractatului de alianţă. Acestŭ tractatŭ, se ḑice, culminéză în garantarea reciprocă a integrităţii teritoriale din partea celorŭ trei state. Se pare însĕ, că Germania acum âmblă sĕ se asigure de Italia și acésta vrea se esploateze ca de obiceiu folósele situaţiunei.

*

Agitaţiunea electorală din Germania a luatŭ nisce dimensiunĭ ne mai pomenite. Mai multe adunări ale liberalilorŭ din oposiţiune au fostŭ disolvate de comisarii poliţienescĭ pentru lucrurĭ de nimicŭ. Conducĕtorulŭ acestei partide, Richter, vorbindŭ într'unŭ meetingŭ de vre-o 3000 persóne și caracterisândŭ agitaţiunea contrarilorŭ ca o înșelăciune, a fostŭ întreruptŭ și adunarea a fostŭ disolvată, făcêndu-se mai multe arestări. Altă adunare a liberalilorŭ a fostŭ spartă pentru că a luatŭ cuvêntulŭ unŭ socialistŭ. In Alsaţia-Lotaringia au fostŭ arestate 20 de persóne, totŭ ómenĭ cu posiţiă și cu stare sub pretecstŭ că agitéză în favórea Franciei contra septenatului.

SCIRILE ḐILEI.

Unŭ corespondentŭ alŭ lui »Kolozsvár“ salută cu multă bucuriă ideea instituţiunei preoţilorŭ așa numiţĭ *cercualĭ*, a cărorŭ misiune va fi nu numai *confesionalŭ*, ci și *naţională*. Aceștĭ preoţĭ vorŭ ave sĕ âmble, fiăcare în cerculŭ sĕu, din satŭ în satŭ pentru ca sĕ întărescă pe Maghiarĭ în credinţa „patriotismului“ și sĕ-i păzéscă de „valahisare“. Pentru a demonstra necesitatea instituirei acestorŭ felŭ de preoţi, corespondentulŭ foiei ungurescĭ aduce câteva casurĭ din comitatulŭ Cojocnei, arătândŭ că anumiţĭ Maghiarĭ din comitatulŭ Cojocnei, din lipsa de preoţĭ ungurescĭ s'au valahisat. Așa d. e. în Șopteriulŭ depe Câmpiă — ḑice corespondentulŭ ungurescŭ — primulŭ proprietarŭ în comună a fostŭ odinioră familia lui Balázs din Gyergyo, din ai căruia urmașĭ și astăḑĭ se mai află în acea comună câţiva nobilĭ, carĭ au primitŭ chiarŭ și despăgubirĭ urbariale, der aceștia nu se mai numescŭ astăḑĭ Balázs, ci Blașiu, se ţinŭ de confesiunea gr. cat și nicĭ unulŭ din ei nu scie ungueresce. A mai venitŭ în acéstă comună unŭ croitorŭ de Ungurŭ, și-a luatŭ nevastă de Ungurŭ și cu tóte acestea fiii lorŭ suntŭ astăḑĭ Românĭ gr. c., căcĭ din lipsa de preotŭ ungurescŭ au fostŭ botezaţi de preotulŭ românescŭ. — Cum vedemŭ, jidano-maghiarii alergă și după proselitismŭ, nu numai după maghiarisare! Avemŭ convingerea că preoţimea nóstră va pune la loculŭ lorŭ pe asemenea misionarĭ, decă s'ar încerca sĕ se atingă de religiunea credincioșilorŭ sĕi, ér Românii, carĭ se vĕdŭ batjocuriţĭ d'a fi fostŭ odată din viţa lui Atila, vorŭ întêmpina aceste batjocurirĭ cu dispreţulŭ ce li se cuvine unorŭ agitatorĭ și turburătorĭ ungurĭ. Câtŭ pentru succesulŭ acestorŭ uneltirĭ, noi avemŭ o vorbă: la vara calului!

—x—

Comitetulŭ electoralŭ centralŭ alŭ cercului Caransebeșŭ face cunoscutŭ tuturorŭ alegĕtorilorŭ acelui cercŭ, că candidatulŭ de deputatŭ dietalŭ acolo pentru alegerea din anulŭ curentŭ este d-lŭ generalŭ *Traianŭ Doda*.

—x—

Numĕrulŭ petiţiunilorŭ primite din provinciă la ministerulŭ honvedimei, pentru ocuparea posturilorŭ de *oficerĭ la glóte*, trece peste 20,000. Din acéstă causă, dintre cei neinstruiţĭ milităresce se vorŭ numi oficerĭ numai astfelŭ de persóne, care ocupă o posiţiune socială distinsă și carĭ în viéţa publică se bucură de cea mai deplină încredere a concetăţenilorŭ lorŭ, seu după cum ḑicea „Pester Lloyd“, carĭ dovedescŭ că au simţĕminte „patriotice“ în înţelesulŭ jidano-maghiarilorŭ și kulturegyletiștilorŭ.

—x—

In ședinţa din ḑilele trecute a *comisiunei administrative* a comitatului *Brașovŭ*, protonotarulŭ Tompa a raportatŭ despre unŭ recursŭ ce l'a făcutŭ baptistulŭ Michael Grommen în contra îndatoririi ce i a impus'o căpitănatulŭ orășenescŭ d'a-șĭ boteza copilulŭ sĕu născutŭ la 2 Iuniu 1886, căcĭ în casŭ contrarŭ va fi pedepsitŭ cu 100 fl. amendă seu 10 ḑile arestŭ. Recursulŭ fu respinsŭ. Din raportulŭ procurorului pe luna Ianuariu resultă, că numĕrulŭ arestanţilorŭ în închisorile judecătorilorŭ r. ale acestui comitatŭ era la finele lui Ianuariu 153, din carĭ 142 condamnaţĭ, 9 apelanţĭ și 2 în cercetare. Din raportulŭ inspectorului de dare pe Ianuarie notămŭ, că restanţa dărilorŭ la finele lui Decemvre erau 9464 fl. 14½ cr., darea prescrisă pentru ânteiulŭ cvartalŭ 1887 face 120,547 fl. 6 cr., decĭ datoria totală 130,011 fl. 20½ cr. In Ianuarie s'au plătitŭ dărĭ 13.042 fl. 48 cr., prin urmare restanţa e de 116,968 fl. 72½ cr. Faţă cu Ianuarie 1886, s'a încasatŭ în Ianuarie 1887 cu 8376 fl. 76½ cr. mai puţinŭ.

—x—

Ministrulŭ honvedimei a dispusŭ, ca în vr'o 30 de orașe ale ţĕrii sĕ se conscrie numele acelorŭ industriașĭ, carĭ suntŭ în stare sĕ lucreze pentru ânteia chiămare a gloatelorŭ garniturĭ de echipamentŭ în numĕrŭ mai mare seu mai micŭ. Afară de asta, ministrulŭ a și încheiatŭ contracte de liferare. Producerea tuturorŭ provisiunilorŭ de echipamentŭ va pretinde unŭ timpŭ de 3--4 lunĭ. In Brașovŭ s'au făcutŭ comande de postavŭ și încălţăminte.

—x—

Direcţiunea căilorŭ ferate ung. de statŭ a făcutŭ, printr'unŭ circularŭ, atenţĭ pe funcţionarii sĕi, că nu se potŭ anunţa pentru posturĭ de oficerĭ la glóte, deorece în casŭ de rĕsboiu suntŭ absolutŭ necesarĭ și că direcţiunea în curêndŭ va face o propunere d'a fi liberaţĭ de obligămentulŭ la glóte. De asemenea *funcţionarii de poște și telegrafŭ* nu se potŭ înrola ca oficerĭ la glóte, deorece în casŭ de rĕsboiu vorŭ fi împărţiţĭ, în numĕrŭ necesarŭ, la regimentele de cale ferate pentru împlinirea serviciului postalŭ de câmpŭ.

—x—

In *Aiudŭ* s'au închisŭ până la 1 Martie patru classe dela scóla elementară și ânteia classă gimnasială din causa vărsatului.

—x—

Ni se scrie de sub *Găina*: „Din séra de 17 Februarie n. a. c. întregŭ fostulŭ comitatŭ alŭ *Zarandului* a începutŭ a se îmbrăca în vestmêntŭ albŭ, ca de sĕrbătóre. Neaua a căḑutŭ și cade cu grămada, așa încâtŭ ajunge mai până în genunchĭ. Până acum timpulŭ a fostŭ ca de primăveră: mai tótă érna nu s'a prea vĕḑutŭ neaua în aceste părţĭ, afară de culmea Găinei și a munţilorŭ Bihariei. S'a împlinitŭ ḑisa, că érna n'o mănâncă lupulŭ, numai decă nu s'ar întinde prea tare în primăveră“.

—x—

Din *Timișóra* se scrie, că în urma esceselorŭ sângerose, ce se 'nmulţescŭ mereu, comanda gendarmeriei de acolo a înscenatŭ o urmărire după arme neanunţate și deja până acum a confiscatŭ unŭ întregŭ arsenalŭ de pistóle, carabine și puscĭ.

—x—

Serata dansantă costumată, ce a arangiat'o Sâmbăta trecută corpulŭ oficerilorŭ garnisonei din Brașovŭ în sala otelului Nr. 1 a fostŭ fórte bine cercetată. Frumósele și elegantele costumurĭ și toalete de balŭ ale damelorŭ precum și ingeniosulŭ arangiamentŭ alŭ seratei au făcutŭ sĕ fiă una din cele mai strălucite din carnevalulŭ acesta. Inainte de pausă, la alŭ doilea cuadrilŭ domnii oficerĭ au surprinsŭ societatea c'unŭ jocŭ de tarocŭ simbolisatŭ de 22 domnĭ oficerĭ îmbrăcaţĭ în costumŭ roșu-albastru cu emblemele tarocului. Șirulŭ tarocilorŭ l'a condusŭ d. maiorŭ Kleisser, ca schizŭ, purtândŭ unŭ cornŭ de aurŭ, în care se aflau bombóne și buchete pentru dame. A urmatŭ joculŭ: Domnele: locot. colonelŭ Fogarași, și căpitănesele Ioanovicĭ și Maschauer au trasŭ cărţile de tarocŭ, cele marĭ bătêndŭ pe cele mai micĭ. In cele din urmă joculŭ s'a terminatŭ prin prinderea cu alaiu a pagatului. A urmatŭ apoi unŭ cuadrilŭ alŭ tarocilorŭ. După pausă a urmatŭ cotillonulŭ cu frumóse și bogate darurĭ, condusŭ de locotenentulŭ Engerlein. Scena cu băeţii de fașă representaţĭ de jucătorĭ a produsŭ mai multŭ hazŭ. Buchete și ordine de cotillon au fostŭ mulţime și s'a dansatŭ cu viuă animaţiune până spre ḑiuă.

Discursulŭ d-lui Kogălniceanu,

rostitŭ în ședinţa camerei române dela 24 Ianuariu st. v. a. c.

(Urmare.)

Cu tote acestea, D nii mei, nu 'mĭ-am propusŭ sĕ iau cuvêntulŭ îndată ce am venitŭ în Cameră, ci am statŭ și am observatŭ, și vĕ mărturisescŭ, că scenele carĭ s'au petrecutŭ în ședinţele când s'a rĕspunsŭ la interpelările D-lui Maiorescu și D-lui Fleva m'au durutŭ forte multŭ, și sĕ mĕ ierte D. ministru alŭ justiţiei a 'i spune, că eu nu l'am cunoscutŭ așa pe D-lui. Eu, care pentru D lui avemŭ și am nu numai multă stimă, dér și admiraţiune, când eram cu D-lui în ministeriu l'am botezatŭ nomofilax, și sunt datorŭ sĕ declarŭ, că de multe ori veneau discuţiunĭ în consiliulŭ de miniștrii între noi când, pentru raţiunĭ de statŭ, voiamŭ sĕ adoptămŭ órecarĭ mĕsurĭ, carĭ nu prea erau conforme cu textulŭ legei, și acela care se opunea de multe orĭ mie și chiar președintelui consiliului era onor D. Sătescu, care ḑicea: legea nu iartă acésta, și de aceea l'am calificatŭ în tótă credinţa de nomofilax.....

Mărturisescŭ, că n'am recunoscutŭ pe fostulŭ meu colegŭ și nomofilax în rĕspunsurile sale la aceste inter-

FOILETONU.

Pipĕrușiu Petru și Florea-'nflloritulu.

(Poveste din Sălagiu, comunicată de plugarulŭ M. Bene din Supurulŭ de susu, scrisă de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.)

(Urmare.)

— Bună ḑiua, moșule!

— Sĕ trăescĭ cu bine, voinice; der de unde și până unde?

— Mĕ ducŭ, moșule, până unde voiu da de Florea înfloritulŭ, că am auḑitŭ că-i unŭ voinicŭ mare și vreu sĕ 'mĭ cercŭ puterile cu elŭ: nu scĭ unde l'așŭ găsi?

— Oh, puiulŭ moșului, înzadarŭ mergĭ tu pe josŭ, că nicĭ în trei anĭ de ḑile nu vei ajunge la elŭ; deră du-te îndĕrĕtŭ la curtea smeului, scĭ unde ţi-ai aflatŭ sora și fraţii? Acolo sĕ mergĭ și sĕ cauţĭ în fundulŭ grajdului, că-i găsi unŭ calŭ, unŭ calŭ singurŭ și atâta-i de uritŭ, de stă sĕ móră; de uritŭ a slăbitŭ de numai pielea pe osŭ i-a rĕmasŭ, că de când ai omorîtŭ pe stăpânulŭ sĕu, pe smeulŭ, elŭ din grajdŭ n'a mai eșitŭ, nicĭ n'a mâncatŭ, nicĭ n'a beutŭ, numai totŭ a renchezatŭ. Acolo sĕ mergĭ și sĕ-lŭ iai, că acela te pórtă câtŭ a purtatŭ și pre stăpânu-sĕu, ba și mai multŭ de i poruncĭ; apoi sĕ vii ér pe la mine, înţelesu-m'ai?

— Te-am înţelesŭ.

Și merse Pipĕrușŭ Petru îndĕrĕtŭ până la curţile smeului și intră în grajdŭ. Adecă acolo într'unŭ ungheţŭ vĕḑu unŭ calŭ mai multŭ mortŭ decâtŭ viu, de-i pute-i numĕra costele cale de-o poștă, deabia se mai putea ţinea pre picióre. Cum vĕḑu calulŭ că intră cineva în grajdŭ, începu a fi voiosŭ și a prinde curagiu, nu scia ce sĕ facă bietulŭ calŭ de vóiă bună, da cu piciórele în pămêntŭ și vrea sĕ se deslege dela iesle, dér nu putea, că era legatŭ cu lanţurĭ.

Pipĕrușŭ Petru deslegă calulŭ și-lŭ scose afară și se uita la elŭ. Cu globa asta sĕ mergŭ eu? ișĭ ḑicea. Sta sĕ nu șĭ créḑă ochilorŭ. Der calulŭ rĕsufla odată bine și se scutură de'șĭ desmorţi ósele, că doră stătuse multă vreme acolo ca'ntr'o temniţă legatŭ scurtŭ, fără nutreţŭ și neadăpatŭ. Pipĕrușŭ ilŭ slobodì de păscŭ o leacă, apoi ilŭ adăpă și se urcà pe elŭ. Atuncĭ calulŭ începu a vorbì:

— Cum vreai, domnulŭ meu, sĕ te ducŭ, ca vêntulŭ orĭ ca gândulŭ?

De m'ai putea duce numai ca caii, încă mĭ-ar părea bine. Așa-i rĕspunse Pipĕrușŭ, vĕḑêndulŭ atâtŭ de slabŭ.

Și prinse calulŭ a merge, și merse, și merse totŭ în galopŭ până la unŭ munte de sticlă. Acolo nu mai putea de obositŭ. Dă sĕ sue pe elŭ la dealŭ, dér nu póte calulŭ merge. Atuncĭ ḑise Pipĕrușŭ:

— Bagŭ semă te-oiu mai duce și eu în spate, precum mai adusŭ tu pre mine. Și luà calulŭ după capŭ ca p'unŭ mielŭ și-lŭ suì în vêrfulŭ dealului și acolo buzdupŭ! cu elŭ de pămêntŭ. Și se ridicà calulŭ de josŭ și se făcu câtŭ unŭ munte de mare și ḑise lui Pipĕrușŭ:

Place-ţi cum sunt acum?

— Ba place-i cânilorŭ și lupilorŭ, fă-te tu calŭ ca caii!

Și se făcu calulŭ ca caii noștri, dér totŭ năzdravănŭ, și ḑise către Pipĕrușŭ:

Cum sĕ te ducŭ acum stăpâne, ca vêntulŭ orĭ ca gândulŭ?

— Ba sĕ mĕ ducĭ ca gândulŭ.

Și începu calulŭ a merge ca gândulŭ de iute și într'o clipită erau la moșnégulŭ celŭ albŭ ca óia.

— Bună ḑiua, moșule!

Bună sĕ-ţĭ fiă inima, puiulŭ moșului, da ajuns'ai abia?

— Pre cum mĕ veḑĭ, moșule.

Veḑĭ așa; acum credŭ că-i ajunge la Florea-'nfloritulŭ. Der sĕ-ţĭ dau și eu trei lucrurĭ; ţine, aci ai o ceteră (lăută, diblă), unŭ peptene și o cute (arceriu, gresie). Ţine minte sfatulŭ meu, ḑise moșnégulŭ, vei totŭ merge până-i ajunge la câmpulŭ cu dorulŭ, acolo te va lovì unŭ dorŭ de maică, soră, fraţĭ, prietinĭ și cunoscuţĭ, încâtŭ de nu vei cânta cu cetera asta, vei fi silitŭ sĕ te

pelărĭ. D-sa a trebuitŭ sĕ 'şĭ aducă aminte, şi 'şĭ aduce aminte, că în alte ţĕrĭ ministrulŭ justiţiei este totŭ deodată şi ministrulŭ de *grâce*, ministrulŭ dreptăţei, dér şi ministrulŭ blândeţei şi alŭ bunĕtăţei. Aceste sarcine care chiar se punŭ la titlulŭ ministrului de justiţiei, 'i impunŭ mai cu deosebire unŭ limbagiu, şi idei, şi propunerĭ fórte moderate.

Când am vĕdutŭ alaltăeri în „*Monitorŭ*" că în respunsulŭ ce dedea onorabilului D. Maiorescu, care deplora, ca şi D. ministru însuşĭ, excesele făcute la óre-carĭ redacţiunĭ, când am vĕdutŭ, că D. ministru alŭ justiţiei termină cu aceste cuvinte discursulŭ D-sale: „*Que messieurs les assassins commencent*,« când a disŭ aceste cuvinte D. Stătescu, vĕ mărturisescŭ că m'am întrebatŭ: óre am audítŭ bine? Óre ca bĕtrânŭ n'am perdutŭ şi eu vivacitatea audului? Şi am întrebatŭ în drepta şi în stânga, şi mi-s'a rĕspunsŭ că am auditŭ fórte bine. Apoi când se dicŭ asemenea cuvinte, onorabile fostŭ şi stimatŭ colegŭ alŭ meu, ce mai vorbiţĭ de pasiunĭ la alţii! (Aplause din partea oposiţiunei.) Şi aceste cuvinte s'au adresatŭ oposiţiunei întregĭ, şi prin urmare şi mie, cu tóte că eu facu o oposiţiune cu totulŭ obiectivă. ér nicĭ cum subiectivă.

— D. *Kogălniceanu* se pronunţă mai departe în cestiunea Botoşanilorŭ. D-sa a aprobatŭ decretulŭ privitorŭ la amnestiă. Trebuia sĕ dică unŭ cuvêntŭ în acésta cestiune, ca unulŭ ce este dintr'o familiă, care se trage din Botoşanĭ, care are rude acolo şi Botoşenenii l'au alesŭ mai de multeorĭ deputatŭ. Ministrulŭ de justiţiă şi întregŭ guvernulŭ liberalŭ trebue sĕ aibă unu deosebitŭ interesŭ pentru acelŭ oraşŭ, care întotdeuna a fostŭ refugiulŭ liberalilorŭ. Când d. Brătianu sub conservatorĭ nu găsea nicăirĭ unŭ colegiu spre a-şĭ pune candidatura, a găsitŭ colegiulŭ de Botoşanĭ şi colegiulŭ de Dorohoiu. Se vorbesce că în Botoşanĭ arŭ fi numai conservatorĭ. Inexactŭ acésta: nu suntŭ decâtŭ şése conservatorĭ. Dér décă suntŭ liberalĭ, cum s'au rĕsculatŭ ei în contra partidului liberalŭ?

Sĕ vĕ spuiu — continuă d. Kogălniceanu. Din nenorocire, de mai multŭ timpŭ, la Botoşanĭ sĕ urmeză o politică rea, aceea că oraşulŭ Botoşanĭ s'a datŭ, potŭ dice, în disposiţiunea a două persóne, din care una nu avea dreptulŭ în nicĭ unŭ casŭ a se amesteca în afacerile politice, pentru că este comandantulŭ unui corpŭ de armată, şi în acéstă calitate nu putea sĕ fie şefŭ de partidŭ; cine comandă unŭ corpŭ de armată, nu póte sĕ fie şefulŭ unui partidŭ. Şi cu tóte acestea, acelŭ generalŭ se califică de şefŭ, de preşedinte alŭ comitetului partidului liberalŭ naţionalu din Botoşanĭ.

Cu alegerile cum s'a urmatŭ? Cum trebuia se se urmeze?

Ce suntŭ, d-lorŭ, alegerile consilielorŭ comunale? O cestiune municipală; este de a se numi la comună, nu mandatorĭ ai naţiunei, nu omenĭ carĭ sĕ rĕstórne guvernulŭ, ci omenĭ carĭ sĕ apere interesele comunei, sĕ îngrijescă de lumina stradelorŭ, de pavage, sĕ vadă ca pânea sĕ fiă mai eftină, carnea mai bună, mai sănĕtósă.

Ca sĕ vedeţĭ cum s'au făcutŭ acele alegerĭ n'am decâtŭ se vĕ arătŭ proclamaţiunea-manifestŭ a candidatului de primarŭ. In acestŭ manifestŭ se spune, că candidatulŭ este alŭ partidului liberalŭ-naţionalŭ sub alŭ cărui scutŭ se pune; se spune că décă cade elŭ în Botoşanĭ, cade şi Ionŭ Brătianu în Bucurescĭ.

Ce are a face Ionŭ Brătianu, tare prin maiorităţile din cameră şi senatŭ, ce are a face posiţiunea primului ministru alŭ ţĕrei cu căderea d-lui Hasnaş la Botoşanĭ?

Apoi n'au cădutŭ amicii guvernului la Brăila şi la Galaţĭ? In ce s'a resimţitŭ guvernulŭ? Nu are guvernulŭ mijloculŭ de a disolva consiliele comunale? Infăţişarea d-lui Hasnaşŭ ca şefŭ de partidŭ în localitate, întrebuinţarea armatei, concursulŭ prefectului, care era la disposiţiunea lui, acestea au adusŭ nenorocirile carĭ s'au întêmplatŭ. Rebeliune? Ferescă Dumnedeu!....

..Nimenĭ în Botoşanĭ nu voesce sĕ rĕstórne pe d. Brătianu, şi mai puţinŭ încă sĕ facă rebeliune; o spunŭ acésta categoricŭ. In diua când acolo se va da o administraţiune nepărtinitóre, Botoşenenii se vorŭ împăca.

A citatŭ d. ministru alŭ justiţiei unŭ articulŭ din diarulŭ „*Vocea Botoşanilorŭ*", unde se tăgăduia că suntŭ 12,000 de ţĕranĭ, carĭ vorŭ veni în Botoşanĭ. Din tótă puterea convingerilorŭ mele osêndescŭ asemenea vorbe; declarŭ că suntŭ numai copilării, şi cu atâtŭ mai multŭ că atuncĭ, când cineva e hotărâtŭ sĕ facă aşa ceva, n'o spune mai dinainte.

...Revinŭ la cestiunea amnestiei şi dicŭ că 'mĭ pare fórte, rĕu că d. ministru justiţiei, după ce a făcutŭ amnistiă unŭ actŭ mare şi politicŭ, a venitŭ în urmă sĕ'i trateze de rebelĭ şi provocatorĭ.

D. ministru alŭ justiţiei, Eug. Stătescu: De ce nu sunteţĭ dreptŭ şi cu mine? Puteam eu sĕ nu rĕspundŭ la atâtea atacurĭ?

D. M. Kogălniceanu: Nu, fiindŭ că şi eu, când mĕ atacă cineva, îĭ rĕspundŭ, noi înse nu avemŭ decâtŭ respunderea nóstră personală, pe când D-vóstră aveţĭ îngrijirea ţĕrii întregĭ şi trebue sĕ vĕ dominaţĭ totd'auna, sĕ fiţĭ mai pre susŭ de atacurile ce vĕ expuneţĭ sĕ primiţĭ. ...

D. Ministru alŭ justiţiei, Eug. Stătescu: Voiţĭ sĕ realisezŭ preceptele evangeliei la guvernŭ; când mi s'a datŭ palme pe unŭ obrazŭ, am întorsu şi pe celalaltŭ.

D. M. Kogălniceanu: Atuncĭ întraţĭ în mijloculŭ nostru şi sĕ ne punemŭ pe pălmuitŭ; (Ilaritate.) Nu trebue se vĕ apucaţĭ la pălmuitŭ; când primiţĭ atacurĭ este maioritatea care trebue sĕ vĕ apere, şi eu celŭ dintâiu voiŭ fi care vĕ voiŭ apĕra când veţĭ fi atacatŭ pe nedreptŭ. (Va urma.)

Maghiarisarea prin teatrele ungurescĭ.

Cu ocasiunea desbaterii bugetului ministeriului de interne, subvenţiunea teatrului naţionalŭ şi operei r. ungurescĭ din Pesta a provocatŭ discuţiunĭ, care au datŭ la lumină lucrurĭ, ce nu pre suntŭ de natură a mări vada acestorŭ instituţiunĭ.

Komjathy a biciuitŭ cumplitŭ modulŭ cum se administreză banii teatrului şi mai alesŭ ai operei, care au ajunsŭ într'o crisă de totŭ tristă. In anulŭ acesta subvenţiunea e de 386.600 fl., adecă cu 121.600 fl. mai multŭ ca anulŭ trecutŭ. Cu unŭ intendantu ca contele Keglevich, care n'are nicĭ o calificaţiune, decâtŭ că e născutŭ în órecare cercurĭ, că a visitatŭ teatre, aci orĭ în streinătate, că mijlócele sale îi permitŭ a face cunoscinţe nu numai în auditoriu, ci şi în dosulŭ culiselorŭ, nu se înlătura crisa. Intendantulŭ, dise Komjaty, trebue sĕ scie, că problema sa e desvoltarea artei şi simţului de artă, nu speculaţiunea, trebue sĕ aibă simţŭ pentru reputaţiunea institutului, căci au trecutŭ timpurile, când o femeia ajunsă pe scenă se considera ca o liberă pradă. Adĭ a ajunsŭ lucrulŭ acolo, că trăsurile nu mai găsescŭ muşterii la eşirea dela operă. Intendantulŭ a mersŭ până acolo cu amesteculu sĕu în tóte, încâtŭ îngrijesce până şi de înşinorarea şi încorsetarea operistelorŭ. (Ilaritate rĕsunătóre). A datŭ serate superbe, la care a invitatŭ pe tóte baletistele (Ilaritate sgomotósă). Asta póte fi gustŭ grecescŭ şi póte că s'a întêmplatŭ de dragulŭ simetriei. (Ilaritate sgomotósă generală). Dér trebue sĕ iau în apĕrare pe nobilulŭ conte — continuă vorbitorulŭ, — deorece se păre, că pe acei membri ai baletului, carĭ erau chiemaţĭ la cooperare, elŭ n'a voitŭ sĕ'i împedece dela chemarea lorŭ, căcĭ, după cum stă scrisŭ în diare, elŭ a declaratŭ de mai 'nainte, că dameie potŭ veni în orice toaletă, „căcĭ la 10 ore prândimŭ, la ora 1 mergemŭ sĕ ne culcămŭ." (Viă ilaritate.) Komjathy arĕtă apoi cum risipesce intendantulŭ banii operei, cum, sub pretextŭ, că vrea sĕ premenéscă personalulŭ s'a dus în Italia şi în locŭ de personalŭ sosiră lădĭ şi conturĭ, atuncĭ a înfiinţatŭ museulŭ de specialităţĭ cu stofele cumpĕrate în sumă de 30—40 mii fl a cumpĕratŭ până şi urcióre vechĭ, póte ca sĕ bea în sănătatea teatrului (strigărĭ: cognac!) pe care vrea sĕ-ŭ ruineze. Punerea în scenă a »Regelui din Lahora« a costatŭ 10 000—12.000 fl. Ministrulŭ scie tóte, dér îşĭ apĕră creaturile. Vĕdêndŭ cineva strălucita întocmire a operei, trebue sĕ'i vină în minte timpurile, când tiranii Romei voiau sĕ dea poporului petrecerĭ în circŭ, ca sĕ 'şĭ mai uite suferinţele

Intendantulŭ contele *Keglevich* a încercatŭ sĕ se apere, arĕtândŭ că relele le-a găsitŭ deja de sub antecesorii sĕi. Deficitulŭ în 1884/5 s'a urcatŭ la 1,450.000 fl. Cheltuelile în 1886 s'au urcatŭ la 773.000 fl., ér deficitulŭ la 509,000 fl. Cheltuelile pe anulŭ 1887 suntŭ preliminate cu 743,000 fl. Din cifrele, ce le aduce intendantulŭ, se vede că opera şi teatrulŭ naţionalŭ din Pesta înghitŭ milióne, deficitulŭ cresce mereu. cu tótă subvenţiunea Curţii şi a statului. Numai pentru resiliarea unui contractŭ cu unŭ artistŭ, s'au plătitŭ acestuia 7000 fl., ca sĕ renunţe la durata de trei anĭ a contractului. Intendantulŭ declară de calumnii cele citate din diare de Komjathy.

Ministrulŭ *Tisza* luă în apĕrare pe intendantulŭ, dicêndŭ că şi'n alte părţĭ se întêmplă aşa, unde pretensiunile suntŭ marĭ. Aduce ca esemplu opera din Parisŭ. Nu-i vorbă, ministrulŭ a uitatŭ că Parisienilorŭ le dă mâna sĕ facă cheltuelĭ şi sĕ aibă deficite, le dă mâna sĕ fie şi pretenţioşĭ, dér în Ungaria — unde miseria financiară a ajunsŭ într'unŭ stadiu, ce n'are semĕnŭ, şi unde cultura mai are de furcă până ce sĕ s'apropiă, măcar pe departe, de cea francesă — a avé pretenţiunĭ d'a se juca de-a opera cu banii ţĕrei, când pieţele oraşelorŭ stau sĕ se cufunde de sunetulŭ tobelorŭ la licitarea vitelorŭ, bucatelorŭ şi sculelorŭ ţĕranului pentru dărĭ, asta însemneză a se umfla brósca câtŭ boulŭ.

Daranyi se mai nutresce şi cu ilusiunĭ. Teatrele ungurescĭ au scopurĭ marĭ. Teatrulŭ poporalŭ din Pesta are ca scopŭ *maghiarisarea*, a costatŭ 650,000 fl. şi din ţéra întregă abia s'au colectatŭ 40.000 fl. ca sĕ se acopere ceva din acéstă sumă. Totŭ aşa şi celelalte teatre au sĕ lăţéscă cultura unguréscă, capitala s'o facă maghiară din crescetŭ până'n tălpĭ. Unŭ mai puternicŭ şi mai cu efectŭ Kulturegylet decâtŭ capitala regatului dice vorbitorulŭ, nu va fi niciodată în Ungaria; nicăirĭ în ţéră n'a făcutŭ maghiarisarea atâtŭ de repedĭ şi simţitóre progrese ca în capitală.

Cornelŭ *Abranyi* s'a năcăjitŭ pe intendantŭ, numai fiindŭ că nu lasă pe actorii teatrului naţionalŭ sĕ jóce în provinciă, ca sĕ producă acelŭ „*binefăcĕtorŭ efectŭ culturalŭ*."

Karol *Vadnay* e şi hazliu pe lângă altele. »Potŭ sĕ voteze şi naţionaliştii subvenţiunea, căcĭ deşi teatrulŭ în limbă e naţionalŭ, repertoriulŭ sĕu insĕ are caracterŭ internaţionalŭ; de curêndŭ s'au îmânatŭ nisce comedii sêrbescĭ în traducere unguréscă.«

Otto *Herman* găsesce că rĕu face ministrulŭ de asémĕnă Ungaria cu Franţa şi Pesta cu Parisulŭ. A introduce ce e în Parisŭ în Pesta, unde strălucirea din afară acopere miseria, e o nebuniă — dice vorbitorulŭ. In teatrele ungurescĭ din capitală şi provinciă sĕ jócă Shakespeare fără publicŭ privitorŭ; se jócă piese francese, că trebue sĕ roşescĭ numai vĕdêndŭ gesturile.

Au mai vorbitŭ şi alţii, au arĕtatŭ unulŭ unŭ rĕu, altulŭ altŭ rĕu, dér nicĭ unulŭ nu vrea sĕ recunóscă, că deficitele şi fiascurile teatrelorŭ ungurescĭ în Pesta şi în oraşele din provinciă provinŭ de acolo: 1) că capitala nu e unguréscă, cu tóte tablele ungurescĭ dela strade şi firmele ungurisate; 2) că streinii nu înţelegŭ limba unguréscă, nicĭ nu pricepŭ hazlia aserţiune, că a se juca în teatru o piesă streină în limba unguréscă însemneză a avé teatrulŭ caracterŭ internaţionalŭ: 3) că oraşele din provinciă partea cea mai mare nu suntŭ ungurescĭ; 4) că Nemaghiarilorŭ le mai place cultura în limba lorŭ maternă.

Dér foile îngrijescŭ şi mai bine, ca teatrele ungurescĭ sĕ nu pótă isbuti nicăerĭ. E destulŭ sĕ audă Nemaghiarii cum cerŭ foile ungurescĭ subvenţii mai marĭ dela statŭ pentru teatrele din provinciă, ca pentru unele ce au „importantulŭ rolŭ d'a servi ca mijlocŭ de maghiarisare," şi sĕ se lipséscă de unŭ asemenea „efectŭ culturalŭ.« Căcĭ între alte foi, étă ce scrie „Nemzet:"

„In privinţa lăţirei limbei maghiare, teatrulŭ preţuesce multŭ mai multŭ decâtŭ tóte Kulturegyleturile. Teatrulŭ are la noi totdéuna şi o misiune naţională, precum nu o are aiurea... Décă cassele statului ungarŭ ar fi pline, decă nu ne-amŭ lupta cu crise financiare continue, arŭ trebui sĕ sprijinimŭ dela statŭ teatrele provinciale în mare mĕsură. Ar trebui sĕ susţinemŭ cu ajutorŭ dela statŭ câte unŭ teatru maghiarŭ în fiecare, chiar şi în celŭ mai micŭ oraşŭ, în care séu în apropierea căruia locuescŭ masse marĭ de naţionalităţĭ."

Aşa e că n'are gustŭ rĕu oficiósa? Atâta numai că înghite biata în secŭ. Căcĭ chiar pline de ar fi cassele statului, massele naţionalităţilorŭ mergŭ numai la teatru, unde se jócă în limba lorŭ, dovadă fiascurile teatrului ungurescŭ în Timişóra şi succesulŭ teatrului germanŭ totŭ în Timişóra, dovadă Budapesta, Braşovulŭ, Sibiiulŭ şi alte localităţĭ

Mai bine arŭ face utopiştii sĕ lucreze într'acolo, ca teatrele ungurescĭ sĕ fiă cercetate baremĭ de ai lorŭ, ca sĕ nu facă fiascurĭ ca în Cluşiu şi alte părţĭ ungurescĭ şi sĕ nu mai jóce rolulŭ vulpei din fabulă. căcĭ suntŭ pre acri strugurii.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 22 Februarie. — Alegerile pentru Reichstag. Berlinulŭ a alesŭ în cerculŭ ânteiu unŭ progresistŭ, în alŭ patrulea şi alŭ şéselea socialiştĭ, în cerculŭ alŭ treilea este balotagiu între Virchov şi Wolff. Strassburgulŭ a alesŭ deputaţĭ din partida protestului. Brema, Lipsca şi Brunsvigulŭ au alesŭ septenatiştĭ. Münchenulŭ în ânteiulu cercŭ unŭ liberalŭ, în alŭ doilea cercŭ unŭ socialistŭ.

Până diminéţa au fostŭ cunoscute 71 alegerĭ, între care 22 balotage. Aleşĭ suntŭ: din centru 4, liberalĭ naţionalĭ 20, socialiştĭ 5, partida imperiului 2, conservatorĭ 4, velfi 1, liberalĭ 1. Alsaţianii au alesŭ până acuma 12 protestatorĭ.

---

reintorcĭ înapoi de dorŭ. De acolo vei ajunge în pădurea cu lupii, aceia te-arŭ mânca cu calŭ cu totŭ, că suntŭ mulţĭ şi flămândĭ, der tu aruncă-le peptenele. Scăpândŭ de ei, vei merge până vei ajunge în ţéra porcilorŭ. Acolo vorŭ fi şórecĭ câtă frundă şi érbă şi vorŭ vrea sĕ te tragă josŭ de pe calŭ sĕ te mănânce, atuncĭ aruncă-le cutea josŭ şi vei fi mântuitŭ de ei.

După ce a luatu Pipĕruşŭ lucrurile acestea trei, a mulţămitŭ bĕtrânului şi s'a pusŭ pe calŭ, şi s'a totŭ dusŭ până a ajunsŭ în câmpulŭ cu dorulŭ. Acolo îlŭ lovi unŭ dorŭ de satulŭ lui, de mamă-sa şi de soru-sa şi de fraţĭ, der aşa dorŭ, de mai cădea de pe calŭ şi era câtŭ p'aci sĕ cadă de pe calŭ orĭ sĕ se întórne de unde a plecatŭ. Atuncĭ îi veni în minte că are o ceteră dela vijulŭ celŭ bĕtrânŭ. Şi unde nu scóte cetera, şi unde nu începe a trage cu arcuşulŭ pe strune, de rĕsună câmpulŭ, şi de locŭ îi peri totŭ dorulŭ.

Apoi merse mai departe până ajunse la pădurea lupilorŭ. Şi era acolo, Dómne! era totŭ unŭ lupŭ şi unŭ copacŭ, şi toţĭ stau cu gurile căscate numai sĕ-lŭ prindă şi sĕ-lŭ prindă şi sĕ-lŭ mănânce. Dér elŭ arunca pieptenele josŭ, şi îndată se făcu unŭ bou grasŭ şi, avêndŭ lupii ce înhăţa, lăsară pe Pipĕruşŭ sĕ mérgă în pace.

(Va urma).

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ respobnsailŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Februariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5% . . .	96.90
Rentă de hârtiă 5% . .	86 80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	95 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare . .	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.20
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.20
Bonurĭ rurale transilvane	104 20
Bonurĭ croato-slavone . .	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	— —
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	119 70
Renta de hârtiă austriacă	78 20
Renta de arg. austr. . .	78 20
Renta de aurŭ austr. . .	105 15
Losurile din 1860 . . .	132.75
Acţiunile băncel austro-ungare	847 —
Act. băncel de creditŭ ung.	282.—
Act. băncel de creditŭ austr.	273.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6 03
Napoleon-d'orĭ	10.12
Mărcĭ 100 imp. germ. . .	62 80
Londra 10 Livres sterlinge	128.35

Cursulu pieţei Braşovu

din 22 Februariu st. n. 1887.

	Cump.	Vend.
Bancnote românescĭ	8.45	8.47
Argint românesc	8.42	8.44
Napoleon-d'orĭ	10 09	10.13
Lire turcescĭ	11.44	11.48
Imperialĭ	10.44	10.48
Galbenĭ	5 99	6.03
Scrisurile fonc. »Albina« . .	101.—	102.-
Ruble Rusescĭ	116 —	117.—
Discontulŭ . . .	7—10% pe anŭ	

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se aboneză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea diarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenu de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealu (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 0	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.5.	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clusiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.5.
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.24
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.16	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta — Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11 38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.5.	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5 55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Clusiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3.	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3 49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.07	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealu (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12 30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9 53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8 20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5 45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7 04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	---
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6 05
Aradulŭ nou	6 19	—	6 33
Németh-Ságh	6 44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2 42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3 05	—	6 41
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6 32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12 42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Koniges & Kopony, Zernescĭ